

31997F0154

4.3.1997

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

L 63/2

WSPÓLNE DZIAŁANIE**z dnia 24 lutego 1997 r.****przyjęte przez Radę na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej, dotyczące działań mających na celu zwalczanie handlu ludźmi i seksualnego wykorzystywania dzieci**

(97/154/WSiSW)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. K.3 ust. 2 lit. b),

uwzględniając inicjatywę Królestwa Belgii,

a także mając na uwadze, co następuje:

stworzenie wspólnych reguł działania w celu zwalczania handlu ludźmi i seksualnego wykorzystywania dzieci może stanowić wkład w walkę z nielegalną imigracją i przyczynić się do poprawy współpracy sądowej w sprawach karnych, które stanowią przedmiot wspólnego zainteresowania Państw Członkowskich, w rozumieniu art. K.1 ust. 3 i 7 Traktatu;

uwzględniając rezolucję w sprawie handlu ludźmi, przyjętą przez Parlament Europejski dnia 18 stycznia 1996 r. ⁽¹⁾ oraz rezolucję w sprawie nieletnich ofiar przemocy, przyjętą dnia 19 września 1996 r. ⁽²⁾;

mając na uwadze zalecenia w sprawie zwalczania handlu ludźmi, przyjęte przez Radę w dniach 29–30 listopada 1993 r.;

mając na uwadze konkluzje Europejskiej Konferencji w sprawie handlu kobietami, która odbyła się w Wiedniu w dniach 10–11 czerwca 1996 r.;

mając na uwadze konkluzje Światowego Kongresu w sprawie zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci do celów komercyjnych, który odbył się w Sztokholmie w dniach 27–31 sierpnia 1996 r.;

przywołując art. 34 Konwencji o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r.;

handel ludźmi i seksualne wykorzystywanie dzieci stanowią poważne naruszenie praw człowieka, a szczególnie ludzkiej godności;

świadoma konieczności wzięcia pod uwagę szczególnie trudnej sytuacji ofiar tego rodzaju przestępstw, a zwłaszcza bezradności dzieci;

handel ludźmi i seksualne wykorzystywanie dzieci mogą stanowić znaczącą formę międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, której rozmiary na obszarze Unii Europejskiej budzą coraz większe zaniepokojenie;

pragnąc realizować działania konieczne, aby położyć kres handlowi ludźmi i seksualnemu wykorzystywaniu dzieci;

uwzględniając fakt, że Rada zdecydowała już o podjęciu skutecznych środków przeciwko handlowi ludźmi, przyjmując wspólne działania w sprawie stworzenia spisu centrów doskonałości ⁽³⁾ i ustanawiając program wymiany w celu szkolenia osób kompetentnych w tej dziedzinie ⁽⁴⁾;

uwzględniając, że Państwa Członkowskie Unii Europejskiej, w odniesieniu do pewnych rodzajów handlu ludźmi i seksualnego wykorzystywania dzieci, powinny podjąć zgodne działania na rzecz zwalczania przeszkód, tam gdzie one istnieją, na drodze do współpracy sądowej w tej kwestii, zgodnie z wieloletnim programem współpracy w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, przyjętym przez Radę dnia 14 października 1996 r.;

mając świadomość potrzeby wielodyscyplinarnego podejścia do sprawy handlu ludźmi i seksualnego wykorzystywania dzieci;

⁽¹⁾ Dz.U. C 32 z 5.2.1996, str. 88.

⁽²⁾ Dz.U. C 320 z 28.10.1996.

⁽³⁾ Dz.U. L 342 z 31.12.1996, str. 2.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 322 z 12.12.1996, str. 7.

zwracając uwagę, że terminologia stosowana w niniejszym wspólnym działaniu nie odnosi się do żadnego konkretnego systemu prawnego ani prawa krajowego, ale powinna raczej być interpretowana w świetle systemów prawnych Państw Członkowskich;

zwracając uwagę, że przepisy niniejszego wspólnego działania pozostają bez uszczerbku dla zobowiązań Państw Członkowskich, wynikających z konwencji, którymi są one związane, takich jak Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania handlu ludźmi i eksploatacji prostytutki z 1950 r., ani dla prawa Państw Członkowskich do podejmowania działań na rzecz ochrony dzieci lub zwalczania handlu ludźmi,

PRZYJMUJE NINIEJSZE WSPÓLNE DZIAŁANIE:

TYTUŁ I

CELE

A. Jako wskazówka dla Państw Członkowskich podczas stosowania niniejszego wspólnego działania i bez uszczerbku dla stosowania bardziej szczegółowych definicji w ustawodawstwie Państw Członkowskich, do celów niniejszego wspólnego działania poniższe pojęcia są rozumiane następująco:

- i) „handel” jest to jakiegokolwiek postępowanie ułatwiające wjazd, tranzyt, pobyt lub wyjazd z terytorium Państwa Członkowskiego, do celów wymienionych w pkt B lit. b) oraz d);
- ii) „wykorzystywanie seksualne” w odniesieniu do dziecka oznacza:
 - a) nakłanianie lub zmuszanie dziecka do podejmowania jakichkolwiek nielegalnych działań seksualnych;
 - b) wykorzystywanie dziecka do prostytutki lub innych nielegalnych praktyk seksualnych;
 - c) wykorzystywanie dziecka w pornograficznych przedstawieniach i materiałach, w tym do produkcji, sprzedaży i dystrybucji lub innych form handlu takimi materiałami, oraz posiadanie takich materiałów;
- iii) „wykorzystywanie seksualne” w odniesieniu do osoby dorosłej oznacza co najmniej wykorzystywanie danej osoby do prostytutki.

B. W celu poprawy współpracy sądowej w zakresie zwalczania handlu ludźmi i seksualnego wykorzystywania dzieci, każde Państwo Członkowskie, z poszanowaniem swoich norm konstytucyjnych i tradycji prawnych, dokonuje przeglądu odnośnych przepisów krajowych, dotyczących działań określonych w tytule II i III, odnoszących się do poniższego umyślnego postępowania, zgodnie z procedurą określoną w tytule IV:

- a) wykorzystywanie seksualne innych osób, niebędących dziećmi, w celach dochodowych, w przypadku gdy:
 - stosuje się przymus, a w szczególności przemoc lub groźby, albo:
 - stosuje się podstęp, albo,
 - ma miejsce nadużycie władzy lub stosowane są inne naciski, a dana osoba nie ma faktycznie żadnego wyboru i musi się poddać naciskom lub przemocy;
- b) handel osobami niebędącymi dziećmi dla osiągnięcia korzyści materialnych, w celu ich wykorzystania seksualnego zgodnie z warunkami wymienionymi w lit. a);
- c) seksualne wykorzystywanie lub wyzyskiwanie dzieci;
- d) handel dziećmi w celu ich seksualnego wykorzystywania lub wyzyskiwania.

TYTUŁ II

Działania, które powinny zostać podjęte na poziomie krajowym

- A. Każde Państwo Członkowskie dokonuje przeglądu istniejących przepisów prawnych oraz praktyk w celu zagwarantowania, że:
- a) postępowanie przedstawione w tytule I B jest sklasyfikowane jako przestępstwo;
 - b) przestępstwa te, z wyjątkiem posiadania materiałów określonych w tytule I A ppkt ii) lit. c), oraz udział w nich lub próba ich popełnienia, podlegają skutecznym, proporcjonalnym i odstrasżającym karom sądowym;
 - c) osoby prawne, tam gdzie stosowne, mogą ponosić odpowiedzialność administracyjną w związku z przestępstwami wymienionymi w tytule I B, albo odpowiedzialność karną za takie przestępstwa, popełnione w imieniu danej osoby prawnej, zgodnie z ustaleniami, określonymi w prawie krajowym danego Państwa Członkowskiego. Odpowiedzialność osoby prawnej pozostaje bez uszczerbku dla odpowiedzialności karnej osób fizycznych, będących współsprawcami lub inicjatorami takich przestępstw;
 - d) kary i tam, gdzie ma to zastosowanie, środki administracyjne określone w lit. b) i c) niniejszego tytułu, obejmują:
 - w odniesieniu do osób fizycznych, przynajmniej w przypadku poważnych spraw, kary pozbawienia wolności, które mogą wiązać się z ekstradycją,
 - konfiskatę, tam gdzie jest to właściwe, narzędzi i wpływów pieniężnych pochodzących z tych przestępstw,

- tam, gdzie jest to właściwe i przewidziane w prawie administracyjnym lub karnym Państwa Członkowskiego, czasowe lub stałe zamknięcie instytucji, które były wykorzystywane lub miały być wykorzystane do popełniania tego rodzaju przestępstw;
- e) przestępstwa określone w niniejszym wspólnym działaniu, będą, w przypadku gdy jest to właściwe, podlegać zastosowaniu Konwencji Rady Europy z 1990 r. w sprawie prania brudnych pieniędzy, ścigania, rekwizycji i konfiskaty dochodów z przestępstw;
- f) organy danego Państwa są kompetentne w stosunku do przestępstw, wymienionych w tytule I B lit. c) i d), przynajmniej w przypadku gdy:
- i) przestępstwo zostało popełnione, w całości lub w części, na jego terytorium,
- ii) z wyjątkiem przestępstwa polegającego na posiadaniu materiałów pornograficznych określonych w tytule I A ppkt ii) lit. c), osoba, która popełniła przestępstwo, jest obywatelem lub rezydentem danego Państwa Członkowskiego.
- B. W przypadku gdy nie jest to sprzeczne z ustalonymi zasadami prawa karnego danego państwa dotyczącymi jurysdykcji, Państwo Członkowskie może, zastępując z kompetencji określonych w pkt A lit. f) ppkt ii), zastrzec, że przestępstwo musi również być karalne na mocy prawa państwa, w którym zostało popełnione.
- C. W przypadku gdy Państwo Członkowskie utrzymuje wymóg podwójnej karalności, określony w pkt B, dokonuje przeglądu swego prawa, w celu zagwarantowania, że wymóg ten nie stanowi przeszkody w podejmowaniu skutecznych środków wobec jego własnych obywateli lub rezydentów, którzy są podejrzani o popełnianie takich przestępstw w państwach, które nie podjęły odpowiednich środków działania, określonych w art. 34 Konwencji o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r.
- D. Państwa Członkowskie mogą postanowić, że będą sprawować jurysdykcję, przewidzianą w pkt A lit. f) ppkt ii), tylko wówczas, jeśli spełnione są niektóre warunki proceduralne, albo w przypadku gdy domniemany przestępca nie może zostać wydany, ponieważ:
- zainteresowane Państwa Członkowskie odmówiły zastosowania się do wniosku o ekstradycję, złożonego przez państwo, w którym przestępstwo zostało popełnione, albo
- to ostatnie państwo potwierdziło, że nie zamierza żądać ekstradycji domniemanego przestępcy, albo
- państwo to nie złożyło wniosku o ekstradycję w rozsądnym czasie.
- E. Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki niezbędne dla zapewnienia, aby oprócz zwykłych środków przymusu, jak rewizja i konfiskata, były dostępne odpowiednie kompetencje i techniki śledcze, umożliwiające skuteczne prowadzenie dochodzenia i ściganie sądowe przestępstw, wymienionych w pkt A lit. a)–b) oraz e), z poszanowaniem praw do obrony i prywatności osób, podlegających tym środkom.
- F. Każde Państwo Członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu zagwarantowania:
- a) właściwej ochrony świadków, dostarczających informacji na temat przestępstw określonych w pkt A lit. a)–b) oraz e), zgodnie, w szczególności, z rezolucją Rady Unii Europejskiej z dnia 23 listopada 1995 r. w sprawie ochrony świadków w walce z przestępczością zorganizowaną⁽¹⁾;
- b) właściwej pomocy dla ofiar i ich rodzin.
- W tym celu każde Państwo Członkowskie zapewnia, aby:
- i) ofiary były do dyspozycji na żądanie systemu wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych Państwa Członkowskiego, w celu złożenia zeznań w jakimkolwiek procesie karnym, co w niektórych wypadkach może wiązać się z zezwoleniem napobyt tymczasowy; oraz
- ii) ofiary mogły wrócić do kraju pochodzenia lub innego kraju, który gotowy jest je przyjąć, wraz z wszystkimi prawami i ochroną przyznaną przez prawo krajowe Państw Członkowskich.
- Oprócz tego każde Państwo Członkowskie zapewnia, aby ofiary przestępstw określonych w tytule I B, uzyskały właściwą pomoc, umożliwiającą im obronę ich interesów przed sądem.
- Każde Państwo Członkowskie bada, w jaki sposób informować rodziny dzieci, będących ofiarami przestępstw, których dotyczy niniejsze wspólne działanie, o postępach w dochodzeniu.
- G. Każde Państwo Członkowskie podejmuje działania konieczne do zagwarantowania, że służby, posiadające odpowiednie doświadczenie w walce z handlem ludźmi i seksualnym wykorzystywaniem dzieci, w szczególności organy imigracyjne,

(1) Dz.U. C 327 z 7.12.1995, str. 5.

- instytucje zabezpieczenia społecznego oraz organy podatkowe, zwracają szczególną uwagę na problemy związane z handlem ludźmi i seksualnym wykorzystywaniem dzieci i, z jednoczesnym poszanowaniem prawa wewnętrznego Państw Członkowskich, współpracują z władzami odpowiedzialnymi za ściganie i karanie przestępstw określonych w pkt A. lit a)–b) oraz e). W przypadkach zasługujących na szczególną uwagę służby te powinny w szczególności:
- z własnej inicjatywy służyć radą tym organom, gdy istnieją podstawy, aby sądzić, że zostało popełnione jedno z tych przestępstw;
 - dostarczać tym organom wszelkich potrzebnych informacji, na ich żądanie lub z własnej inicjatywy;
 - w razie potrzeby brać udział w postępowaniu w charakterze biegłych.
- H. W celu zapewnienia pełnej skuteczności walki z handlem ludźmi i seksualnym wykorzystywaniem dzieci, każde Państwo Członkowskie zapewnia właściwą koordynację działań organów za nią odpowiedzialnych, umożliwiając wielodyscyplinarne podejście. Taka koordynacja może, na przykład, obejmować na poziomie krajowym lub regionalnym, w zależności od struktury administracyjnej i systemu prawnego danego Państwa Członkowskiego, ministerstwa, służby policyjne, organy sądowicze specjalizujące się w tych sprawach, jak również instytucje publiczne, posiadające specjalne obowiązki w tej dziedzinie.
- I. Władze każdego Państwa Członkowskiego biorą pod uwagę udział, w walce z handlem ludźmi i seksualnym wykorzystywaniem dzieci, każdego ugrupowania, fundacji lub stowarzyszenia, które na mocy swego statutu, ma za zadanie zwalczanie takich przestępstw.

TYTUŁ III

Współpraca między Państwami Członkowskimi

- A. Państwa Członkowskie prowadzą jak najszerszą współpracę sądowiczą podczas dochodzeń i postępowań sądowych, związanych z przestępstwami określonymi w tytule II A lit a)–b) oraz e).
- B. Każde Państwo Członkowskie, które złożyło zastrzeżenie lub oświadczenie w związku z art. 5 Europejskiej konwencji o pomocy wzajemnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r., dokonuje ich przeglądu w celu stwierdzenia, czy mogą one stanowić przeszkodę dla skutecznej współpracy z innymi Państwami Członkowskimi w związku z przestępstwami, których dotyczy niniejsze wspólne działanie.
- C. Państwa Członkowskie zapewniają, zgodnie z mającymi zastosowanie umowami i obowiązującymi konwencjami, jak najszybsze udzielenie pomocy prawnej i informują państwowo-wnioskodawcę o przebiegu postępowania.
- D. Państwa Członkowskie, tam gdzie ma to zastosowanie, podejmują stosowne działania w celu umożliwienia bezpośredniego przekazywania wniosków o pomoc pomiędzy właściwymi władzami.
- E. W przypadku gdy takie nominacje nie miały jeszcze miejsca, każde Państwo Członkowskie wyznacza organ lub organy władzy, do których można się zwracać w przypadku trudności z uzyskaniem pilnej pomocy prawnej.
- F. Państwa Członkowskie, zgodnie z odnośną tradycją prawną każdego państwa oraz obowiązującymi konwencjami i porozumieniami, zapewniają sobie wzajemnie pomoc w zakresie wymiany informacji, które w jednym z Państw Członkowskich mają charakter administracyjny lub mieszczą się w kompetencjach władzy wykonawczej.
- G. Każde Państwo Członkowskie zapewnia, że informacje dotyczące zaginionych nieletnich oraz osób skazanych za przestępstwa, wymienione w niniejszym wspólnym działaniu, jak również informacje, które mogą być przydatne dla dochodzenia i ścigania takich przestępstw, są łatwo dostępne i mogą być skutecznie wykorzystane oraz wymieniane z innymi Państwami Członkowskimi.
- H. Każde Państwo Członkowskie może, bez wpływu na prowadzone przez nie dochodzenia i postępowania, w przypadku gdy nie otrzyma wcześniej wniosku, przekazać innemu Państwu Członkowskiemu, wszelkie informacje, których ujawnienie, jego zdaniem, pomoże danemu państwu we wszczęciu, albo prowadzeniu dochodzenia lub postępowania, mającego zapobiegać lub karać za przestępstwa określone w tytule II A lit a)–b) oraz e), albo które mogą wiązać się z wnioskiem o współpracę sądową ze strony danego Państwa Członkowskiego.
- I. Wymiana i przekazywanie informacji określonych w pkt F, G i H, prowadzona jest z poszanowaniem prawa do prywatności, mających zastosowanie instrumentów i prawa krajowego, dotyczących skomputeryzowanego przetwarzania danych osobowych.
- J. Państwa Członkowskie powiadamiają i uczulają swoje przedstawicielstwa dyplomatyczne i konsularne w państwach trzecich, tam gdzie może to mieć zastosowanie, oraz jak najskuteczniej wykorzystują stwarzane przez nie warunki w kontekście współpracy międzynarodowej w dziedzinie zwalczania handlu ludźmi i seksualnego wykorzystywania dzieci.

TYTUŁ IV

Zobowiązania i kontynuacja

- A. Każde Państwo Członkowskie przedstawia właściwe propozycje, dotyczące stosowania niniejszego wspólnego działania, w celu ich rozważenia i przyjęcia przez właściwe organy.
- B. Z końcem 1999 r., Rada oceni, na podstawie odpowiednich informacji, wypełnienie przez Państwa Członkowskie zobowiązań, wynikających z niniejszego wspólnego działania.

C. Niniejsze wspólne działanie zostaje opublikowane w Dzienniku Urzędowym.

D. Niniejsze wspólne działanie wchodzi w życie w dniu publikacji.

Sporządzono w Brukseli, dnia 24 lutego 1997 r.

W imieniu Rady

H. VAN MIERLO

Przewodniczący